

Euroopa Liidu asjade komisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XIV koosseisu VI istungjärgul (1.07.-17.12.2021)

Euroopa Liidu asjade komisjoni koosseis

Esimees: Siim Kallas (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Aseesimees: Riina Sikkut (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon, kuni 13.12.2021)
Raimond Kaljulaid (alates 13.12.2021)

Liikmed:

Enn Eesmaa (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 07.12.2021)
Kalle Grünthal (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
Ruuben Kaalep (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
Raimond Kaljulaid (alates 25.11.2021)
Siret Kotka (Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Tarmo Kruusimäe (Isamaa fraktsioon)
Oudekki Loone (Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Lauri Läänemets (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon)
Anneli Ott (Eesti Keskerakonna fraktsioon, 09.11.2021-07.12.2021)
Anti Poolamets (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)
Martin Repinski (Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Imre Sooäär (Eesti Keskerakonna fraktsioon, 16.02.2021-09.11.2021)
Timo Suslov (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Margit Sutrop (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Aivar Sõerd (Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Raivo Tamm (Isamaa fraktsioon)
Urve Tiidus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Istungid

Ajavahemikus 1.07.-17.12.2021 toimus **32** Euroopa Liidu asjade komisjoni (edaspidi ELAK) istungit. **26** ELAKi istungit toimusid videosilla vahendusel ning **5** istungit füüsiliselt. 13.12.2021 istung toimus osaliselt füüsiliselt, kuna eelmisel istungil astus Riina Sikkut komisjoni aseesimehe kohalt tagasi ning toimusid erakorralised esimehe ja aseesimehe valimised. Salajase hääletusega valiti komisjoni esimeheks Siim Kallas ning aseesimeheks Raimond Kaljulaid.

Antud perioodil toimus lisaks **4** ühist istungit, millest **1** oli avalik:

- 1) 9.07.2021 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses ülevaatega 24.-25.06.2021 toimunud Ülemkogul ja Eesti seisukohtadega 12.07.2021 toimunud Euroopa Liidu välisasjade nõukogu istungil;
- 2) 4.10.2021 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 5.-6.10.2021 toimunud Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikul kohtumisel ning Euroopa Liidu ja Lääne-Balkani tippkohtumisel;
- 3) 22.11.2021 ühine elektrooniline avalik istung **riigieelarve kontrolli erikomisjoniga** seoses Euroopa Kontrollikoja 2020. aasta aruandega;
- 4) 13.12.2021 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 15.12.2021 toimunud Idapartnerluse tippkohtumisel ning 16.12.2021 toimunud Euroopa Ülemkogul.

Euroopa Liidu algatused

ELAK määrati Riigikogu VI istungjärgul 24 Euroopa Liidu asja juhtivkomisjoniks, millest 7 oli eelnõude paketti, 3 teatised, 7 määruse eelnõud, 3 direktiivi eelnõud, 1 avalik konsultatsioon, 1 ELi Nõukogu soovitus, 1 Euroopa Komisjoni soovitus ning 1 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse eelnõu. Lisaks küsis Vabariigi Valitsus Euroopa Liidu asjade komisjonilt seisukohta Vabariigi Valitsuse 19. augustil 2021 vastu võetud otsuse kohta Eesti valmiduse osas võtta vastu Afganistanis ohtu sattunud isikuid. 2 korral võeti küsimuste kiireloomulisuse tõttu otsus vastu valdkondliku komisjoni arvamust küsimata. 8 ELi algatuste puhul toetas ELAK valitsuse poolt ettevalmistatud läbirääkimiste seisukohti konsensuslikult ning hääletust läbi ei viidud. 16 algatuse puhul võeti otsus vastu hääletades. 2 korral täiendas ELAK valitsuse seisukohti ELi algatuse kohta¹, 1 korral muutis valitsuse seisukohtade sõnastust² ja 1 korral võttis ELAK Vabariigi Valitsusest erineva seisukoha³. Kokku muutis ELAK valitsuse seisukohti 16,7% korral. ELAK ei esitanud ühtegi põhjendatud arvamust ELi algatuste vastuolu kohta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõuetega.

VI istungjärgul ELAKis menetletud Euroopa Liidu algatused:

- 1) 16.08.2021 Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse eelnõu ettepanek, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnanäesmärke;
- 2) 20.08.2021 Vabariigi Valitsuse 19. augustil 2021 vastu võetud otsus Eesti valmiduse osas võtta vastu Afganistanis ohtu sattunud isikuid;
- 3) 17.09.2021 Euroopa Komisjoni direktiivi eelnõu ettepanek, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja määrust (EL) nr 537/2014 seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega, raportöör Riina Sikkut;
- 4) 27.09.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek masinavaldkonna toodete kohta;
- 5) 1.10.2021 Euroopa Komisjoni tarbijakrediidi direktiivi muutmise eelnõu ettepanek, raportöör Urve Tiidus;
- 6) 15.10.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek, mis käsitleb põllumajanduse sisendite ja väljundite statistikat ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1165/2008, (EÜ) nr 543/2009 ja (EÜ) nr 1185/2009 ning nõukogu direktiiv 96/16/EÜ, raportöör Martin Repinski;
- 7) 22.10.2021 Euroopa Liidu direktiivi 2004/37/EÜ muutmise eelnõud käsitlev Euroopa Parlamendi raport „Töötajate kaitse tööl kantserogeenide või mutageenidega kokkupuutest tulenevate riskide eest“, raportöör Siret Kotka;
- 8) 22.10.2021 Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa tööstusstrateegia ajakohastamine“, raportöör Siim Kallas;
- 9) 22.10.2021 Euroopa Komisjoni avalik konsultatsioon „Romusõidukite Euroopa Liidu õigusnormide läbivaatamine“, raportöör Timo Suslov;
- 10) 25.10.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek Euroopa digitaalse identiteedi kohta, raportöör Siim Kallas;

¹ Euroopa Komisjoni teatis „Uus Euroopa Liidu metsastrateegia aastani 2030“; Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek säästlike lennukikütuste kohta.

² Vabariigi Valitsuse 19. augustil 2021 vastu võetud otsus Eesti valmiduse osas võtta vastu Afganistanis ohtu sattunud isikuid.

³ Euroopa Komisjoni rakendusotsuse eelnõu ettepanek, millega kehtestatakse direktiivi 2019/904 rakenduseeskirjad seoses teatavate plastist ühekordselt kasutatavate pakendite tarbimise vähendamise arvutamise, kontrollimise ja aruandlusega ning liikmesriikide poolt rakendatud tarbimise vähendamise meetmete kohta.

- 11) 25.10.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek tehisintellekti kohta, raportöör Siim Kallas;
- 12) 12.11.2021 Euroopa Komisjoni teatis „Uus Euroopa Liidu metsastrateegia aastani 2030“, raportöör Timo Suslov;
- 13) 15.11.2021 Euroopa Komisjoni teatis ja määruse eelnõu ettepanek, mis käsitlevad Schengeni strateegiat ning Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi muudatusi, raportöör Oudekki Loone;
- 14) 19.11.2021 Euroopa Komisjoni teatis „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“, raportöör Martin Repinski;
- 15) 19.11.2021 Euroopa Komisjoni teatis, määruse ning delegeeritud määruse eelnõu ettepanekud kestlikule majandusele ülemineku rahastamise raamistiku kohta, raportöör Aivar Sõder;
- 16) 26.11.2021 Euroopa Komisjoni direktiivi eelnõu ettepanek raadioseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, raportöör Siim Kallas;
- 17) 26.11.2021; 6.12.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek säästlike lennukikutuste kohta, raportöör Siim Kallas;
- 18) 6.12.2021 Euroopa Komisjoni teatis ja määruse eelnõu ettepanek Euroopa tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse HERA loomiseks, raportöör Siret Kotka;
- 19) 10.12.2021 Euroopa Komisjoni soovitude eelnõu ettepanekud COVID-19 pandeemia ajal Euroopa Liidus ohutu reisimise ja Euroopa Liitu reisimise kohta;
- 20) 10.12.2021 Euroopa Komisjoni määruse eelnõu ettepanek tooteohutuse kohta, raportöör Siim Kallas;
- 21) 13.12.2021 Euroopa Komisjoni teatis ja määruse eelnõu ettepanek alternatiivkütuste taristu kohta, raportöör Siim Kallas;
- 22) 13.12.2021 Euroopa Komisjoni soovitus ühise küberüksuse loomise kohta, raportöör Enn Eesmaa;
- 23) 17.12.2021 Euroopa Komisjoni määruste ja direktiivi eelnõu ettepanekud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohta, raportöör Riina Sikkut;
- 24) 17.12.2021 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse eelnõu ettepanek, millega kehtestatakse direktiivi 2019/904 rakenduseeskirjad seoses teatavate plastist ühekordselt kasutatavate pakendite tarbimise vähendamise arvutamise, kontrollimise ja aruandlusega ning liikmesriikide poolt rakendatud tarbimise vähendamise meetmete kohta.

ELAK kujundas Riigikogu seisukoha lähtudes valdkondlike komisjonide arvamustest **21** ELi algatuse puhul. **1** eelnõude paketi osas ei ole ELAK veel lõpliku seisukohta kujundanud⁴.

Arvamuse andja	Arvamuste arv (nr)	Arvamuste arv (% kõigist)
Majanduskomisjon	9	42.9%
Rahanduskomisjon	3	14,3%
Keskkonnakomisjon	2	9.5%
Sotsiaalkomisjon	2	9.5%
Maaelukomisjon	2	9.5%

⁴ Euroopa Komisjoni “Eesmärk 55” kliimapaketi määruse eelnõude ettepanekud kasvuhuonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi, jõupingutuste jagamise, lennunduse, metsanduse, maakasutuse ja maakasutuse muutuse ning sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite CO₂-heite normide kohta, raportöörid Timo Suslov ja Raimond Kaljulaid.

Põhiseaduskomisjon	1	4.8%
Õiguskomisjon	1	4.8%
Riigikaitsekomisjon	1	4.8%
Kultuurikomisjon	0	0%
Väliskomisjon	0	0%
Kokku	21	

Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu istungid

Ajavahemikus 01.07.-17.12.2021 töötas ELAK **54** ELi tasandi ministrite kohtumise materjaliga. Nendest kohtumistest **3** puhul oli tegemist kas Euroopa Ülemkogu või valitsus- ja riigijuhtide tippkohtumisega. Ülejäänud ministrite kohtumistest olid **3** mitteametlikud videokohtumised, **13** mitteametlikud füüsilised kohtumised ning **35** füüsilised ministrite istungit.

24 korral ehk **44%** juhtudest toetas ELAK Vabariigi Valitsuse seisukohti konsensuslikult. **23** korral toetati valitsuse seisukohti hääletusega. **1** korral täiendas ELAK Vabariigi Valitsuse seisukohti. **6** korral võttis ELAK valitsuse esitatud informatsiooni konsensuslikult teadmiseks.

Ministrid olid ELAKisse kutsutud seoses Eesti seisukohtade kinnitamisega Euroopa Ülemkogul ja ELi Nõukogu istungitel ja kohtumistel. Ministrite osalus oli 78%.

Ministri nimi	Kutsutud (korda)	Osalet (korda)	Osalus (%)
Peaminister Kaja Kallas	5	5	100%
Välisminister Eva-Maria Liimets	14	8	57%
Rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus	7	2	28%
Haridus- ja teadusminister Liina Kersna	4	4	100%
Tervise- ja tööminister Tanel Kiik	3	3	100%
Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo	2	2	100%
Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Andres Sutt	7	5	71%
Justiitsminister Maris Lauri	6	6	100%
Siseminister Kristian Jaani	5	4	80%
Keskkonnaminister Tõnis Mölder	3	2	67%
Keskkonnaminister Erki Savisaar	1	1	100%
Maaeluminister Urmas Kruuse	5	5	100%
Majandus- ja taristuminister Taavi Aas	3	3	100%
Kultuuriminister Anneli Ott	0	0	-
Kultuuriminister Tiit Terik	1	1	100%
Kaitseminister Kalle Laanet	2	2	100%
Riigihalduse minister Jaak Aab	0	0	-
Kokku	68	53	78%

Parlamentaarset kuulamist ja ministrite ülevaated

ELAKis toimus **3** parlamentaarset kuulamist:

- 1) Euroopa Komisjoni keskkonnapaketi „Eesmärk 55“ sissejuhatav kuulamine (24.09.2021);
- 2) Euroopa Komisjoni keskkonnapaketi „Eesmärk 55“ eelnõude mõju maaelule, põllumajandus- ja metsandussektorile (08.10.2021);
- 3) Rohepöörde mõju energeetikale ja Ida-Virumaale (29.10.2021).

18.11.2021 korraldas ELAK Riigikogu täiskogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu teemal „Eesmärk 55“. Ettekannetega esinesid ELAK esimees Siim Kallas, Euroopa Komisjoni juhtiva asepresidendi Frans Timmermansi kabineti liige Helena Braun, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, SEI Tallinn direktor Lauri Tammiste, Tartu Ülikooli professor, ASi Milrem teadus- ja arendusjuht Mart Noorma ning fraktsioonide esindajad Yoko Alender, Peeter Ernits, Heiki Hepner ja Riina Sikkut.

Lisaks sai ELAK 22.11.2021 ülevaate Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel. Tegemist oli ettevalmistusega järgmisel päeval Riigikogu täiskogus toimuvaks debatiks Eesti Euroopa Liidu poliitika elluviimisest. Debatil esinesid kõnedega peaminister Kaja Kallas, Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees Siim Kallas ning fraktsioonide esindajad Mihhail Lotman, Oudekki Loone, Peeter Ernits ja Riina Sikkut.

Ministrid andsid ELAKile 3 korral ülevaate ELi Nõukogu istungil toimunust:

- 1) Ülevaade 24.-25.juunil 2021 toimunud Ülemkogust (09.07.2021);
- 2) Eesti seisukohad 2.-3. septembril toimunud Euroopa Liidu välisasjade nõukogu mitteametlikul kohtumisel (06.09.2021);
- 3) Eesti seisukohad 1.-2. septembril toimunud Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite mitteametlikul kohtumisel (06.09.2021).

ELAKi kohtumised ja välistegevus

Kokku toimus antud ajaperioodil 7 kohtumist ja videokonverentsi:

- 1) 08.09.2021 kohtusid ELAKi aseesimees Riina Sikkut ja Urve Tiidus Iirimaa Euroopa asjade ministri Thomas Byrne'ga;
- 2) 23.09.2021 kohtus ELAKi aseesimees Riina Sikkut ja liikmed Urve Tiidus ning Timo Suslov Euroopa Parlamendi esimese asepresidendi Roberta Metsolaga;
- 3) 12.10.2021 osales ELAKi aseesimees Riina Sikkut videokohtumisel Euroopa Komisjoni asepresidendi Margrethe Vestager'iga;
- 4) 21.-23.10.2021 osalesid ELAKi aseesimees Riina Sikkut ja liige Anti Poolamets Euroopa tuleviku konverentsi täiskogul;
- 5) 09.11.2021 osales ELAKi esimees Siim Kallas COSAC esimeeste mitteametlikul videokohtumisel energeetikavolinik Kadri Simsoniga;
- 6) 10.11.2021 juhatas ELAKi esimees Siim Kallas Eesti, Läti, Leedu ja Poola EL asjade komisjoni esimeeste videokohtumist;
- 7) 29.11.2021 osales ELAKi aseesimees Riina Sikkut COSAC täiskogul video teel;
- 8) 17.12.2021 juhatas Riina Sikkut Euroopa tuleviku konverentsi digitöögruppi.

Koostanud:

Euroopa Liidu asjade komisjoni sekretariaat